

ERDŐ- ÉS VADGAZDÁLKODÁS

A Kormány [T/3630.](#) számon benyújtott törvényjavaslata kapcsán az Infojegyzet áttekinti a 2009. évi XXXVII. erdőtörvényt, az 1997. évi XLVI. Országos Magyar Vadászkamáráról szóló, valamint az 1996. évi LV. vadászati törvényeket érintő legutóbbi változásokat.

- Az elmúlt 2 évben a vadászati és az erdőtörvényt is módosították, jelentős szemléletbeli változásokat beépítve.
- 52 vadgazdálkodási tájegységet alakítottak ki, ezek élére tájegységi fővadászokat neveztek ki.
- 2018. júliusában megjelentek az 5 vadgazdálkodási táj – Dél-Dunántúli, Észak-Dunántúli, Duna-Tisza közti, Tiszántúli, Északi hegy- és dombvidéki – vadgazdálkodási tájegységeire vonatkozó rendeletek.
- Az országosan becsült vadállomány (2016/2017. év) változását tekintve a nagyvadak száma növekszik, míg az apróvadállomány továbbra is csökken.
- A becsült adatok szerint 16 év alatt 64 százalékkal több a dámszarvas, míg a fácánok száma 26 százalékkal csökkent.
- 2016-ban hazánk erdőtervezett területe 0,1%-kal csökkent, művelési ág alól történő kivonásnak, illetve az erőtelepítési kedv csökkenésének következtében.
- Európai viszonylatban a hazai erdők egészségi állapota átlagosnak tekinthető, de az elmúlt két évben jelentős állapotromlás volt megfigyelhető a szélsőséges időjárás következtében.

Változások a vadgazdálkodás terén

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló [1996. évi LV. törvény](#) és a végrehajtásáról szóló [79/2004. \(V. 4.\) FVM](#) rendelet 2015 és 2016. évi módosítása többek között a tájegységi szemléletet meghonosítását célozta ([2015/50.](#) Infojegyzet). Másik sarkalatos változás, hogy a fenntartható vadgazdálkodási tevékenység háromszintű rendszerét jellemző 10 éves tervezési időszakot **20 évre** módosították (tájjegységi, éves, hosszú távú üzemterv).

Az **52 vadgazdálkodási tájegység** (korábban 24 körzet), ezen belül 1445 gazdálkodási egységének adatait az Országos Vadgazdálkodási Adattár ([OVA](#)) összesíti. Az Adattár [2016/2017](#) vadászati évre vonatkozó néhány megállapítása:

- Az országos adatok szerint az elmúlt 3-5 évben elindult a **nagyvadállományok stabilizálódása**.
- A nagyvad lelővések számának emelkedése mellett az évenkénti trófeabírálati eredmények nem mutattak minőségromlást, sőt 2010 óta országosan valamelyest javult a helyzet.
- Az **apróvadfajok** létszáma és hasznosítása folyamatosan **csökken**, ennek megállítása érdemi lépéseket igényel.

A kiadványban részletesen elemzik az egyes állatfajok állományának és terítékének változását. Az egyik legnagyobb vadkárt előidéző vaddiszról például 4,37 százalékkal több volt a teríték az előző évihez képest. Mivel területi terjeszkedése az egész országot lefedi, a hasznosítás növekedése legfeljebb a létszámemelkedést tudta kompenzálni.

1. ábra: Országosan becsült vadállomány (ezer db)

Állatfaj	2000	2016	Változás
Dámszarvas	20,6	33,7	64%
Vaddisznó	76,1	101,7	34%
Gímszarvas	77,8	99,8	28%
Őz	293,8	357,3	22%
Muflon	10,5	12,1	15%
Mezei nyúl	514,8	414,5	-19%
Fácán	789,8	581,5	-26%
Fogoly	65,9	14,1	-79%

Forrás: Infoszolg/Országos Vadgazdálkodási Adattár [2000.](#), [2016.](#)

Az állományt súlyosan érintheti az afrikai sertéspestis (ASP) terjedése, amely a házisertés ágazat szempontjából különösen kockázatos ([Pechtol, 2018](#)). A ragadozók közül az újfent elterjedt **aranysakált** lehet megemlíteni ([Heltai, 2018](#)), amelynek a terítéke az elmúlt évben exponenciálisan nőtt (+29.32%). A vizsgált évben a vadgazdálkodás országos pénzügyi mérlege 1,314 millió Ft eredménnyel zárult.

A KSH [Magyarország 2017](#) ugyancsak az OVA adatai alapján megállapította, hogy növekszik a hazai nagyvadállomány. 2000 és 2016 között az **egyes nagyvadfajok** száma (öz, vaddisznó) **1,2–1,6-szorosára nőtt**, mivel az erdőtelepítések és a nagytáblás szántóföldi növénytermesztés kedvező táplálékszerző lehetőséget és búvóhelyet is biztosít számukra. Ezzel szemben az apróvadfajok életterei az intenzív szántóföldi termelés miatt is szűkültek, például a fogolyállomány 16 év alatt 79 százalékkal csökkent (1. ábra).

ÁLLOMÁNYCSÖKKENTŐ VADÁLLOMÁNY-SZABÁLYOZÁS ORSZÁGSZERTE

2018. júliusában megjelent agrárminisztériumi rendeletek ([10–14/2018 \(VII. 3.\) AM](#)) az 5 vadgazdálkodási nagytáj tájegységeinek gazdálkodására vonatkoztak. Külön jellemzik az adott élőhely, és vadállomány sajátosságait, a vadállomány-szabályozás irányelveit, az egyes vadfajok szerint fenntartandó legkisebb (és a legmagasabb élőhelyet még nem veszélyeztető) vadlétszámot, a trófeabírálatra, és a védett természeti területekre vonatkozó előírásokat.

A **rendeletekben nagytájanként** és állatfajonként eltérő mértékben az állomány gyérítésére (nagyvadak, ragadozók), vagy éppen a létszámcsökkenés (apróvadak) megakadályozására vonatkozó hasznosítási számokat határoztak meg. A gyérítés nemcsak természetvédelmi szempontból fontos, hanem az élővilág eltartóképességével is számol. Hangsúlyosan kezelik a tájegység biológiai sokféleségének megőrzését, a fokozottan védett, veszélyeztetett fajok fennmaradását.

Az 5 rendeletben mindenhol szerepelt a **vaddisznók túlszaporodásának** problémája, ezért a következő tíz évben mindenhol felére kell

csökkenteni a számukat, vagy adott tájegységben az állomány felszámolását tervezik ([Köpöncei, 2018](#)).

Az ötlet nem új, hiszen 2013-ban az akkori minisztérium már az illetékeseket (OVA, Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézet) megbízta egy tízéves nagyvadlétszám-apasztási program kidolgozásával, amely most beépült a tervekbe.

A [14/2018 \(VII. 3.\) AM](#) rendelet leírja, hogy az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási táj 6 tájegységből áll, és területének átlagosan több mint 90 százaléka vadgazdálkodásra alkalmas.

Az állományszabályozás irányelvei közül a vaddisznó szabad területi létszámát a következő 10 évben a 2017-ben becsült létszámnak legalább felére (40–60%-kal) kell csökkenteni.

A muflonállomány kezeléséhez monitoring-rendszert kell kialakítani, míg az apróvadaknál csak meghatározott küszöb felett (pl. fácán: 4 egyed/km²) engedélyezhető a vadászat.

SZERVEZETI ÉS PÉNZÜGYI VÁLTOZÁSOK

Miután 2015. november 17-én az Országgyűlés elfogadta a vadgazdálkodási törvény módosítását, változott a [79/2004. \(V. 4.\) FVM](#) végrehajtási rendelet is.

A földművelésügyi miniszter [1/2017. \(IV. 28.\) FM utasítása](#) új SZMSZ-t és szervezeti változást hívott életre. Az állami földekért felelős helyettes államtitkár által irányított Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály mellett létrejött a **Vadgazdálkodási Tájegységi Főosztály**, amely az új tájegységi vadgazdálkodás érvényesítéséért felel.

A tájegységek élére az agrártárca új közszolgálati tisztviselőket, **tájegységi fővadászokat** nevez ki, elősegítve a hatékony szaktanácsadási és szakirányítási rendszer működését. Az országban elsőként Veszprém megyében került sor a tájegységi fővadászok bemutatkozására. Az 52 posztra hatszoros volt a túljelentkezés ([OMVK, 2017a](#)).

Az Országos Magyar Vadász kamaráról (OMVK) szóló [1997. évi XLVI. törvény](#) is

módosult. Az [OMVK](#) a hivatásos és a sportvadászok önkormányzattal rendelkező, közfeladatokat, továbbá általános szakmai érdekképviseleti feladatokat is ellátó köztestülete. Ők kezelik a vadgazdálkodás fejlesztését szolgáló **Országos Vadgazdálkodási Alapot**. A 2017-ben beérkezett pályázatok 77 százalékát támogatták, összesen 583 millió Ft értékben. Ennek köszönhetően új vadföldek, dagonyák, etetők, itatók létesültek ([OMVK, 2018a](#)).

Az [1572/2017. \(VIII. 28.\) Korm. határozat](#) értelmében az OMVK vagyionkezelésébe került a hatvani Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Vadászati Múzeum ([OMVK, 2017b](#)), és 2018 nyarán már itt tartották meg az [elnökségi ülést](#). Ezzel fizikailag is elkülönül az Országos Magyar Vadászati Védegylettől (OMVV), amely a vadászatra jogosultak érdekképviseleti szervezete ([Pechtol, 2018](#)).

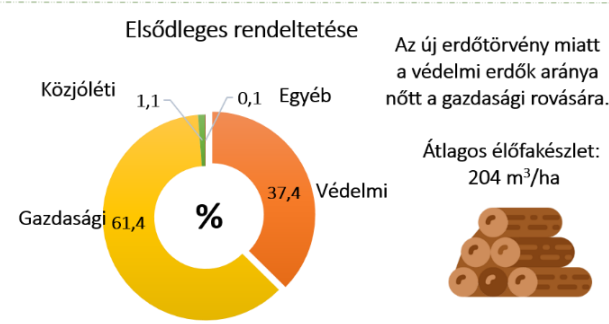
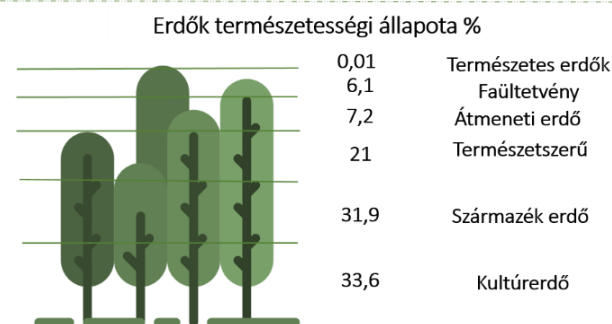
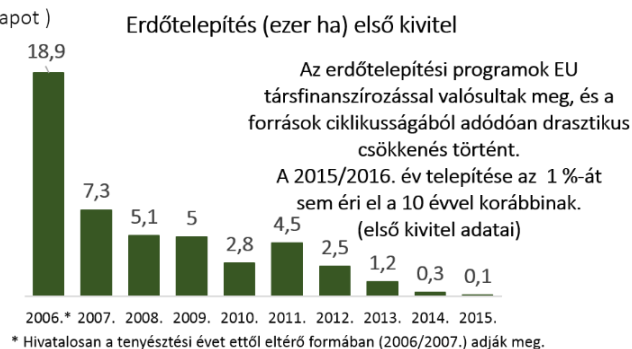
A törvénymódosítás szerint a jövőben az OMVK vadászbjegy és vadászati engedély eljárásának igazgatási szolgáltatása **díjmentes** lesz.

AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS AKTUALITÁSAI

A [2017/12](#) Infojegyzet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló [2009. évi XXXVII. törvény](#) új koncepcióját ismertette. Eszerint a tartamos erdőgazdálkodás során a gazdasági és közjóléti rendeltetést jobban össze kell hangolni, vagy választ kell adni a klímaváltozás okozta kihívásokra.

2017 őszétől változott a **társult erdőgazdálkodás** fogalma. Gyakorlatilag a közös tulajdonban álló erdőknél használati rend kialakításával dönthetik el az érintettek, hogyan hasznosítják az erdőt (egy tulajdon használja az egészet, vagy megosztással erdőgazdálkodás egységek kijelölése). Az új szabály értelmében, ha nincs közös megállapodás (az erdészeti hatóságnál nincs földhasználati bejegyezés), akkor erdőbirtokossági társulatot kell alapítani, vagy erdőkezelésbe adás útján társult erdőgazdálkodási kötelezettség lép életbe ([Balogh, 2018](#)).

Az erdővagyon jellemző adatai: 2 058 ezer ha

Forrás: Infoszolg/[NÉBIH 2017.](#), FM [Ministeri tájékoztató](#) 2017. Országos Erdőállomány Adattár adatai alapján

Az 1980-as évektől kezdődően Európa valamennyi országában megfigyelhető volt az erdők egészségi állapotromlása, amely szükségessé tette a változások szisztematikus megfigyelését, és a károsodások nyomon követését. A nemzetközi monitoring programhoz hazánk is csatlakozott, és az Erdészeti Mérő- és Megfigyelő Rendszer (EMMRE) két szinten működik. Az első szintű kárfelvételi rendszer eredményeiről a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) Erdészeti Igazgatósága évenként jelentést készít.

[Erdeink egészségi állapota](#) 2017-ben kiadvány szerint:

- Habár európai viszonylatban a hazai erdők egészségi állapota átlagosnak tekinthető, 2012 óta **erdeink egészségi állapota** folyamatos **romlott**.
- 2017-ben a levélvesztés kártípusa szerint a fák 29,9 tartozott az egészséges, 29,1 százaléka a gyengén károsodott (veszélyeztetett) kategóriába.
- 2015-höz képest 2017-re több mint 20,6 százalékponttal csökkent a tünetmentes fák aránya.
- A levélvesztés mértéke szerint a kocsányos tölgyeknél az egészséges fák aránya drasztikusan lecsökkent (4% alatti), legjobb állapotú a gyertyán.
- Az évek óta legveszélyeztetettebb fekete-fenyők esetén állapotjavulás történt.
- Kár csoportok szerint a rovarok (25,3%), gombák (21,3%) valamint az abiotikus eredetű károk (20,9%) domináltak.
- Az **abiotikus károk** (40,6% forráság, 25% szárazság okozta) aránya nő, és a klímaváltozással van összefüggésben.
- 2016/2017 tele az elmúlt évektől eltérően szokatlanul hideg és száraz volt.
- A vadkár aránya 4,5% volt, de ez alulbecsült értéknek látszik.

Források:

- [61/2017. \(XII. 21.\) FM rendelet](#): Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról
- [14/2018. \(VII. 3.\) AM rendelet](#): Az Északi hegy- és dombvidéki Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről
- [Nemzeti Erdőstratégia](#) (NES) 2016-2030, Földművelésügyi Minisztérium 2016. szeptember
- [Miniszeri tájékoztató](#) Magyarország erdőállományának 2016. évi helyzetéről, állapotáról, 2017. november
- Erdeink egészségi állapota 2017-ben, [Jelentés](#), NÉBIH Erdészeti Igazgatóság 2017.
- [OSAP-táblák](#): Beszámoló az erdősítésekről és a fakitermelésekről a 2016. évben
- Online erdőtervezési döntéstámogatási alkalmazás: [LIFEinFORESTS](#) Erdőtervezési Eszköztár
- Technical University of Munich: Trees and climate change: Faster growth, lighter wood – [Sciencedaily](#), 2018 aug 14.
- [Tóth János](#): Állami erdőgazdálkodók a számok tükrében – 2017.
- Csányi, S., Márton, M., Kovács, V., Kovács, I., Putz, K. és Schally, G. (szerk.) 2017. Vadgazdálkodási Adattár - 2016/2017. vadászati év. Országos Vadgazdálkodási Adattár, Gödöllő, 52 pp.
- Vadászok aranykora jön: csaknem felezni kell a nagyvadállományt – agrarszektor.hu, [2018. július 11.](#)

Készítette: Dr. Szabó Andrea
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486